

Recensie

Te veel regels en te veel advocaten

.....
Mark Maathuis
 journalist
 .....

De Foundation for Fair Civil Justice organiseert jaarlijks de 'Wacky Warning Label Contest' waarbij het goud dit jaar ging naar de waarschuwing op de 'Off-Road Commode,' een mobiele wc die bevestigd kan worden aan een trekhaak. 'Not for use on moving vehicles.' Volgens de organisator is de wedstrijd niet alleen voor de lol maar ook bedoeld om de uit de hand gelopen Amerikaanse claimcultuur aan de kaak te stellen. Die zou zo verstikkend werken dat bedrijven uit angst voor rechtszaken afzien van innovatie.

.....
 'Schools and hospitals are falling apart because people within them no longer feel free to make decisions to make them work.'
 .....

Philip Howard gaat in zijn boek *Life Without Lawyers. Liberating Americans from Too Much Law* een stap verder. Amerika's drang naar regulatie om zo ieder denkbaar risico te vermijden bedreigt de toekomst van het land, aldus de voormalige advocaat. 'Legal shackles frustrate teachers, doctors, and managers. Modern law is a main cause of the decline of our social order. Schools and hospitals are falling apart because people within them no longer feel free to make decisions to make them work.'

En met zijn voorbeelden schetst Howard een maatschappij die inderdaad losgeslagen lijkt te zijn. Zo is er de zaak van een vijfjarig meisje die op school met pennen en schriften begint te gooien; en omdat niemand haar fysiek durft aan te pakken – bang om voor 'child molestation' te worden aangeklaagd – moet de politie er aan te pas komen om haar, geboeid en wel, af te voeren. En wat te denken van een rechter in Washington, D.C. die een stomerij voor \$54 miljoen aanklaagde omdat ze zijn broek waren kwijtgeraakt?

De drijvende kracht achter deze ontwikkeling is volgens Howard de burgerrechtenbeweging uit de jaren zestig. Maakte die in eerste instantie een eind aan Amerika's apartheidssysteem, uiteindelijk leidde zij tot 'a new idea of freedom – where the focus is on the rights of whoever might disagree with a decision'. Juryrechtspraak, steeds hoger oplopende schadevergoedingen, de neiging van rechters om gedupeerden gelijk te geven en een ten opzichte van 1970 verdubbelde aantal advocaten hebben inmiddels een klimaat gecreëerd waarin geen ruimte is voor eigen verantwoordelijkheid, innovatie of creativiteit. 'Americans increasingly go through the day looking over their shoulder instead of where they want to go.'

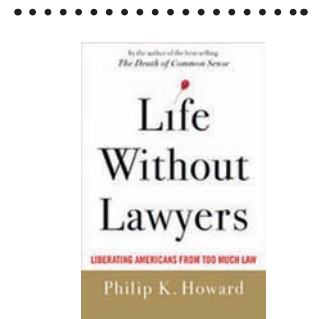
Howards oplossingen zijn minder vergaand dan de titel van het boek doet vermoeden. Zo zouden rechters de macht van de jury moeten

indammen met 'boundaries of reasonableness as a matter of law'. Ook zouden zij zich actiever moeten opstellen om te voorkomen dat absurde zaken – \$54 miljoen voor een broek – eindeloos voortduren. Speciale rechtbanken voor medische missers dienen de juridisering van de operatiekamer te stoppen.

Een onderwerp dat hij overigens buiten beschouwing laat maar zeker onderdeel van de oplossing zou moeten zijn, is de steeds verder oplopende kosten van rechterlijke verkiezingscampagnes. Het Amerikaanse Hooggerechtshof buigt zich momenteel over een zaak waarbij een rechter de sponsor vrijsprak die het meeste geld aan zijn verkiezing bijdroeg. Zonder deze ontwikkeling te benoemen is iedere hervorming bij voorbaat gedoemd te mislukken.

Overmand door bureaucratie

Hoewel Howards voorstellen redelijk voor de hand liggen en deels al gangbaar zijn, snijdt hij wel degelijk een actueel probleem aan dat bovendien ook buiten de VS speelt. De neiging om het dagelijks leven met meer en meer regelgeving te sturen is een trend die in ieder ontwikkeld land bestaat. Ook in Nederland zijn verhalen over leraren en doktors die overmand door bureaucratie nauwelijks meer aan werk toekomen maar al te bekend. Maar de verschillen zijn te groot om te stellen dat 'Amerikaanse toestanden' op de loer liggen. Hier kun-

.....
Life Without Lawyers: Liberating Americans from Too Much Law
 Philip K. Howard; W.W. Norton & Company, New York; 221 p.

nen gedupeerden een beroep doen op uitgebreide sociale vangnetten; wettelijk vastgelegde discriminatie bestaat al decennia niet meer; en de strijd voor de uitbreiding van individuele rechten werd minder hard gevoerd dan in Amerika. Ook is het publieke vertrouwen in het Nederlandse rechtssysteem groter. Dat slechts 16 procent van Amerika fiducie zegt te hebben in het juridische apparaat is mede het gevolg van 'a calculated "scare campaign" by corporations', waaraan volgens Howard ook advocaten bijdragen met reclameslogans als 'Get the Cash That You Deserve. Over \$100 Million Recovered for Our Clients', en 'No It's Not A Lottery. It's Justice'.

Hoewel Howard hier en daar dus lichtelijk overdrijft kan *Life Without Lawyers* ook de Nederlandse lezer, die met steeds verdergaande regelgeving wordt geconfronteerd, aan het denken zetten.